

Illustratie: Rik Kamps

Maak wereldhandel eerlijker

Mondiaal gelijk speelveld als alternatief voor protectionisme

Kris Douma

Politiek die een internationale economische orde weet te realiseren, gebaseerd op eerlijke handel, heeft geen protectionisme nodig. In reactie op de toenemende koopkracht van staatsfondsen van Chinese en andere makelij roepen kameralen op tot herinvoering van het 'gouden aandeel'. Daarmee dreigt Nederland zich te scharen in het rijtje Europese landen dat vooral met zichzelf bezig is. Vereist is een offensieve aanpak, gericht op eerlijke handel. Zo ontstaat wereldwijd een level playing field. Nodig is een politiek van ambities, niet van angst.

Philips-werknemers die enkele jaren geleden de assemblage van tweekoppige scheerapparaten naar China zagen verdwijnen, begrepen dat er een zekere logica is. Scheerapparaten die alleen door Chinezen worden gebruikt, kunnen veel goedkoper in China zelf worden gemaakt. De werknemers van Philips zagen de uitdagingen realistisch onder ogen, niet met de hakken in het zand.

Veel politici daarentegen grijpen de globalisering aan voor opportunistische, protectionistische reflexen. In Duitsland hebben de activiteiten van hedgefondsen geleid tot verzet tegen de invloed van de zogenaamde 'sprinkhanen'.

Europees commissaris Peter Mandelson overweegt maatregelen tegen overname van Europese ondernemingen door buitenlandse staatsfondsen. In Nederland leidt het in buitenlandse handen komen van ABN Amro en Numico tot voorstellen voor herinvoering van het 'gouden aandeel'.

Protectionistische reacties hebben een hoog gehalte hypocrisie. Frankrijk is het levende bewijs. Het verzet zich al jaren tegen afbouw van het oneerlijke Europese landbouwbeleid. Frankrijk houdt Franse ondernemingen, zoals Total, die in hun activiteiten in Birma betrokken zijn bij ernstige mensenrechtenschendingen, de hand boven het hoofd en loopt in Brussel de deur plat om de eigen industrie te beschermen tegen vermeende oneerlijke concurrentie.

Vorig jaar speelde in Brussel de verdeling van de Europese budgetten en claimden de Fransen dat er een 'solidariteitsfonds' moest komen voor slachtoffers van de globalisering. Het Franse protectionisme is het politieke antwoord op eigen economisch falen. Neder-

Protectionistische reacties hebben een hoog gehalte aan hypocrisie: Frankrijk is het levende bewijs

land is geen Frankrijk, maar wat te denken van het 'gouden aandeel' dat in Nederland nu in de protectionistische optocht als 'vaandel' wordt gevoerd?

Een 'gouden aandeel' is volstrekt ongeschikt om private bedrijven als ABN Amro voor Nederland te behouden. Nederland heeft geen 'staatsbanken' en de financiële sector is al jarenlang een sector waarin publieke belangen door gereguleerde marktwerking worden gewaarborgd.

Economische globalisering gaat met risico's gepaard. Het streven naar meer welvaart door Brazilië, India, China en andere ontwikkelingslanden gaat soms gepaard met grove schendingen van mensenrechten, internationale arbeidsnormen, grote binnenlandse ongelijkheid, aantasting van natuur en milieu en soms zelfs met dictatoriale regimes.

Dat is aanleiding tot zorg, ook om economische redenen. Terwijl westerse ondernemingen onder toenemende druk staan om maatschappelijk verantwoord te ondernemen, staan zij internationaal in concurrentie met ondernemingen die het met dergelijke normen niet zo nauw nemen, zoals in de Chinese textielindustrie, en hebben ze te maken met regeringen die, zoals bleek in de kwestie rond Sachalin en Shell, geen middel schuwen om hun belangen veilig te stellen.

Burgers mogen van de politiek

vragen dat ze zorgt voor eerlijke concurrentie op de wereldmarkt. Ondernemingen die de internationaal aanvaarde normen overtreden moeten worden gecorrigeerd. Datzelfde geldt voor de landen die dat oogluikend toestaan. Een aangepaste geschillenregeling van de wereldhandelsorganisatie WTO kan daarbij behulpzaam zijn.

De bestaande internationale verdragen, zoals de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens, de verdragen van de Internationale Arbeidsorganisatie over kinder- en dwangarbeid, of verdragen op het terrein van natuur en milieu, delven in de internationale rechtsorde te vaak het onderspit als ze in strijd lijken met verdragen van de WTO of strategische belangen van de VS of EU.

Politici moeten verantwoordelijkheid nemen en de Doha-ronde van de WTO afronden met een 'ontwikkelingsakkoord', dat ontwikkelingslanden kansen biedt uit de armoede te komen. Tegelijk moet een politieke agenda worden afgesproken om te werken aan een wereldeconomie waarin écht rekening wordt gehouden met naleving van internationale normen, mensenrechten, arbeidsnormen en milieuvverdragen.

Kris Douma, oud-lid van de Tweede Kamer voor de PvdA, werkt bij pensioenvermogensbeheerder M'n Services.